

6. Сучасний український конституціоналізм. Проблеми сучасної конституціоналістики [М.В. Афанасьєва, О.В. Батанов, А.А. Єзеров та ін.] ; за ред. А.Р. Крусян. Одеса: Фенікс, 2015. Вип. 3. 526 с.

Науковий керівник – Ківалова Т. С., д.ю.н., професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

Матковський Анатолій Анатолійович

аспірант кафедри міжнародного та європейського права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Будь-який збройний конфлікт, будь то конфлікт двох чи більше держав, громадська війна, тощо, має вплив на правову систему держав-учасниць такого. На сьогоднішній день, коли світ вже встигли сколихнути безліч локальних війн та, зокрема, дві світові, правові системи держав у вигляді внутрішніх нормативно-правових актів передбачають свою так звану «трансформацію» у разі переходу держави у стан активних бойових дій або підготовки до таких. Наприклад Закон України «Про правовий режим воєнного стану» хоча і передбачає, що основним Законом, який діє під час воєнного стану є Конституція України, однак запроваджує іншу адміністративну систему правління у регіонах де такий стан запроваджено та має дещо інший підхід до дотримання прав людини на таких територіях, що просліджується у наступній статті: «В Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан, військове командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення) можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах

тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану, такі заходи правового режиму воєнного стану: запроваджувати трудову повинність для працездатних осіб, не залучених до роботи в оборонній сфері та захисту критичної інфраструктури і не заброньованих за підприємствами, установами та організаціями на період дії воєнного стану з метою виконання робіт, що мають оборонний характер, а також ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникли в період дії воєнного стану, та залучати їх в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт, що виконуються для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів і сил цивільного захисту, забезпечення функціонування національної економіки та захисту критичної інфраструктури і не потребують, як правило, спеціальної професійної підготовки осіб. За працівниками, залученими до виконання суспільно корисних робіт, на час виконання таких робіт зберігається попереднє місце роботи (посада). Порядок залучення працездатних осіб в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт та питання їхнього соціального захисту з урахуванням вимог закону визначаються Кабінетом Міністрів України».[1]

Також даний закон передбачає що військова адміністрація може використовувати потужності та трудові ресурси підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони, змінювати режим їхньої роботи, проводити інші зміни виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю. Даний підхід обумовлений переходом держави до воєнної економіки. Воєнна економіка – це специфічний сектор національного господарства підпорядкований цілям економічного забезпечення підготовки та ведення війни, інтересам задоволення воєнно-економічних потреб держави, та її збройних сил.[2] Таким чином зміна пріоритету держави в сторону мобілізації та комплектування збройних сил та забезпечення порядку на територіях, де

введено воєнний стан, передбачає трансформацію правової системи у бік верховенства закону. У зв'язку із чим стає жорсткіше покарання за окремі види злочинів, вчинених під час такого стану, обмежується захист державою прав людини та громадянина, а також постає питання щодо правового статусу громадян, які перебувають на окупованих територіях. Таким чином можна дійти до висновку, що зміна пріоритету правової системи під час збройного конфлікту є наслідком зовнішньо-політичних, економічних та соціальних чинників та не можна казати про трансформацію правової системи держави під час збройного конфлікту, оскільки багато положень, які діють під час воєнного стану є передбаченими законодавством.

Література:

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=1>

2. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2003. 688 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Voienno_ekonomika

Науковий керівник – Сурілова О. О., д.ю.н., професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»